

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 19 mars 2008

Mål nr

T 2066-07

KLAGANDE

1. RB

2. A-S.P

Ombud för 1 och 2: Advokat LE

MOTPARTER

1. AB

2. LB

Ombud för 1 och 2: Advokat BWS

SAKEN

Klander av arvskifte

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 13 april 2007 i mål T 8814-06

DOMSLUT

Med upphävande av hovrättens dom såväl i huvudsaken som beträffande rättegångskostnaderna fastställer Högsta domstolen tingsrättens domslut såvitt nu är i fråga.

AB och LB skall solidariskt ersätta RB för rättegångskostnader i Högsta domstolen med sextusentvåhundrafemtio (6 250) kr, utgörande ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom tills betalning sker.

AB och LB skall solidariskt ersätta A-S.P för rättegångskostnader i Högsta domstolen med sextusentvå-hundrafemtio (6 250) kr, utgörande ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom tills betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

RB och A-S.P har yrkat att Högsta domstolen undanröjer hovrättens dom och fastställer tingsrättens dom.

AB och LB har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Makarna HB och UB upprättade den 20 oktober 1999 ett ”inbördes testamente”. Däri förordnade de att den efterlevande av dem endast skulle erhålla vissa legat efter den först avlidne. Resterande del av kvarlåtenskapen efter envar av dem skulle tillfalla deras bröstarvingar att fördelas mellan dessa enligt lag. Vidare föreskrevs bl.a. följande.

”§ 6 Vid arvsifte efter den först avlidne eller vid arvsiften efter både den först och den sist avlidne skall följande förordnanden beaktas.

Fastigheten X 1:337 i Värmdö kommun skall tillskiftas RB och A-S.P med hälften till dem vardera eller med de andra andelar de är överens om.

Fastigheten Y 1:338 i Värmdö kommun skall tillskiftas AB och LB med hälften till dem vardera eller med de andra andelar de är överens om.”

UB avled den 18 april 2001. Hon efterlämnade som dödsbodelägare maken HB samt de gemensamma barnen RB, A-S.P, AB och LB.

Den 29 oktober 2001 förordnade HB om följande ”tillägg” till testamentet.

”Den under § 6 i det inbördes testamentet inskrivna arvsiftesföreskriften skall utgå och därför inte komma att tillämpas vid blivande arvsiften.”

Den 30 juni 2005 förrättades bodelning och arvsifte i dödsboet efter UB. Av skifteshandlingen framgår att all makarnas egendom utgjordes av giftorättsgods. Bland HBs giftorättsgods upptogs fastigheterna X 1:337 och Y 1:338. Det antecknades att HB inte hade begärt att få behålla sitt giftorättsgods som sin andel vid bodelningen. Fastigheterna lades inte ut på

HBs lott utan tillskiftades, med beaktande av tillägget till testamentet, de fyra barnen med en fjärdedel vardera.

Bodelningen vann laga kraft medan arvskiftet klandrades av RB och A-S.P.

Frågan i målet är om arvskiftet av fastigheterna skall ske enligt det ursprungliga testamentet eller enligt det av HB gjorda tillägget till testamentet. Det har inte gjorts gällande att HB genom tillägget väsentligt har rubbat förutsättningarna för det ömsesidiga förordnandet (10 kap. 7 § ärvdabalken).

HB hade även efter det att UB avlidit rätt att beträffande sin egen kvarlåtenskap ändra en föreskrift i det inbördes testamentet. Hans testamentariska förordnande kunde emellertid endast avse vad som vid hans död skulle ske med egendom som då utgjorde hans kvarlåtenskap.

Testamentet innebar att UBs kvarlåtenskap vid hennes död, med undantag för vissa legat, skulle tillfalla bröstarvingarna i stället för efterlevande make (jfr 3 kap. 1 § ärvdabalken). För att bestämma vad som var UBs respektive HBs kvarlåtenskap krävdes en bodelning. Vid bodelningen avstod HB från sin rätt att med stöd av 11 kap. 7 § äktenskapsbalken få de av honom ägda fastigheterna utlagda på sin lott. Genom att fastigheterna kom att ingå i UBs kvarlåtenskap blev HBs testamentariska förordnande beträffande fastigheterna utan verkan. Skiftet av fastigheterna skall därför som tingsrätten funnit ske i enlighet med förordnandet i det inbördes testamentet.

Tingsrättens domslut skall således fastställas i den överklagade delen.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gertrud Lennander,
Leif Thorsson, Ella Nyström (referent), Anna Skarhed och Lena
Moore
Föredragande revisionssekreterare: Ulf Melchior